

3. april 2017

Perspektiver ind i forældresamarbejdet

af socialfaglig rådgiver Mette D. Schmidt

Vejle
...med vilje

Kort intro til funktionen socialfaglig rådgiver

- Funktionen blev født som et projekt i 2006 på Nørremarken, grundet en oplevelse af manglende sparring til skoleleder samt daginstitutionsledere i socialfaglige problemstillinger
- Siden vokset; 2008 med 1, 2013 med 4, 2014 med 2 og senest 2016 med 3.
- Formålet er at arbejde helhedsorienteret omkring barnet i udsatte familier med henblik på
 - At yde en tidlig socialfaglig indsats i børnenes daglige miljøer
 - At støtte skoler og daginstitutioners arbejde med børn og familier omkring socialfaglige problemstillinger, herunder at understøtte øget inklusion i skoler og daginstitutioner.
- De to ben; sparring og konsultativ bistand til andre faggrupper/ samarbejdspartnere samt den direkte dialog med familien.

Vejle
...med vilje

Barnets Reform og børneperspektivet

- Barnets Reform trådte i kraft pr. 1. januar 2011.
- Overordnede målsætning: støtte udsatte børn og unges muligheder for at trives og at udvikle deres personlige og faglige kompetencer samt styrke dem i den nødvendige forberedelse til et liv som voksen.
- Barnets Reform har fokus på den tidlige indsats, på rettigheder og på kvaliteten af indsatsen samt forældrenes og netværkets betydning for barnet.
- Børnesynet i dag; fokus på barnets rettigheder, herunder at blive hørt og inddraget i egen sag signalerer, at vi ser barnet som et handlende subjekt, der har ret til at anskue en situation ud fra sit perspektiv, og at dets perspektiv ikke nødvendigvis er det samme som forældrenes eller andre voksne omkring barnet, ligesom at barnet har krav på at få respekteret dets grænser og integritet som et ligeværdigt menneske. Dilemmaer i dette???

Vejle
...med vilje

Kommunikation

- Systemisk forståelsesramme;
 - Interpersonel kommunikation, optagethed af kommunikationen mellem mennesker, da det ofte her ikke handler om objektive ting, som kan betragtes.
 - En erkendelsesteori, der interesser sig for hvordan vi forstår det vi forstår samt hvordan vi ud fra dette skaber en mening og sammenhæng i vores forståelse af verden.
 - Her ud fra kan vi være med til at skabe nye erkendelser, hvilket åbner for nye handlemuligheder.
 - Vi lever i en relationel verden, derfor beskrives mennesker bedst ved at iagttage relationen imellem dem. Relationen er en social konstruktion (bevidsthed om egen delagtighed i interaktionen, påvirket af normer, værdier, kultur mv.)
 - Konteksten; både den fysiske situation (indholdsplan) samt den forståelsesramme/ perspektiv vi opfatter indenfor (relationsaspekt), er med til at klassificere budskabet i kommunikationen.

Samtalekompetencer i dialogen med forældre

- Du har lederskabet af samtalen samt det processuelle ansvar for samtalen. Sæt en afgrænset ramme/ tydelig dagsorden.
- Mød forældre med en åbenhed, nysgerrighed og autenticitet. Pas på med at generalisere, bagatellisere, overdrive eller afvise – det er forældrenes historie.
- Stil støttende og udfordrende spørgsmål, der åbner mulighed for ”selvfortolkninger”, så forældrene formulerer sig selv. Konfronterende spg. er ikke lig med dømmende spg.
- Forsøg i dialogen at have fokus på muligheder, forældrenes idéer samt løsninger og drømme for deres barn/familie.
- Anerkend egne tanker, behov, normer/værdier og følelser, for derved at kunne skelne mellem egne og andres – giver mere rummelighed.
- Vær bevidst om timingen ift. at udtrykke egne holdninger og følelser. Forudsætter at være i stand til at lave en analyse af relationen samt den kulturelle kontekst.

Vejle
...med vilje

- Åben lytning; vær bevidst om, hvornår det kan give mening af lade vurderinger passere og i stedet bevare fokus på forældrenes fortælling – skaber mulighed for at se deres faktiske ressourcer samt håb for fremtiden.
- Aktiv lytning; vise opmærksomhed og interesse samt bidrage til at holde fokus og skabe mulighed for videre refleksion hos forældrene. Eksempelvis ved spejling, pauser, opsummering eller observationer af det non-verbale (ansigtsudtryk, øjenkontakt, kropsholdning, tonefald, tårer, smil mv.)
- Hjælp med at konkretisere forældrenes udfordringer – dyk ned i lagene, vær undersøgende og afprøv evt. hypoteser, hvor det giver mening.
- Vær bevidst om, hvornår der er brug for dine pædagogiske overvejelser og/eller råd og vejledning og hvornår der er brug for din følelsesmæssige respons. (kognitive – affektive gensvar)
- Vær bevidst om at have den rette vægtning mellem det relationelle aspekt og det indholdsmæssige aspekt i samtalen. Tilstræb at have et relationelt forhold, der passer til det formål, man har og de temaer, man arbejder med. Tydelighed omkring dette medvirker til, at forældrene ikke føler sig svigtet eller forvirret. Vigtigt med rolleafklaring inden mødet.
- Lav altid en kort og konkret opsamling i slutningen af samtalen. Træk de temaer frem, som er aftalt, at der skal arbejdes med. Forstør de muligheder/aftaler, der i samtalen er skabt.

Vejle
...med vilje

Særlige overvejelser i forhold til dialogen med forældre med anden etnisk baggrund end dansk

- Borgeren skal kunne forstå og deltage i relevante møder samt dele af sagsbehandlingen i kommunen, jfr. RTL § 4 og FVLT § 7 stk. 1. Derfor kan det være nødvendigt og hensigtsmæssigt at bruge tolk.
- Jo større alvor sagen har, desto vigtigere er det, at kommunikationen er optimal, og fuld forståelse begge veje skal sikres med brugen af tolk.
- Vær OBS på om tolken forholder sig neutralt i mødet, tolker præcist og korrekt, er du i tvivl, så spørg ind. Overhold og respekter reglerne for tolkning.
- Forståelsen af kulturer; kollektivistisk familiekultur (*individualistisk familiekultur*), hierarkisk opbygget familiekultur efter alder og køn (*kvinden og manden er statusmæssig ens*), stærk videntitet (*stræk jeg-identitet, det enkelte familiemedlem i centrum*), betydelige beslutninger vedr. et familiemedlem går igennem familiehierarkiet (*den enkeltes ret til at vælge, men også den enkeltes egen problem, når noget går galt*).
- (*Kursiv*) dansk familiekultur

Vejle
...med vilje

Mellemøstlig versus dansk børneopdragelse

Mellemøstlig børneopdragelse

- Autoritær opdragelsesform.
- Der opdrages målrettet til at barnet skal passe ind i familiekollektivet.
- Piger og drenge opdrages bevidst forskelligt – piger og drenge opdrages ens.
- Ofte tales der ikke med børnene, men i stedet taler voksne til børnene.
- Når børn bliver irettesat, vil den voksne tale formanende til barnet og den voksne forventer at barnet sænker sit blik og samtykker.
- I den kollektivistiske opdragelse bliver børnene ikke opdraget til at debattere, diskutere, tale i dialog form eller sætte spørgsmålstejn ved ting, de ikke forstår.
- Derved bliver refleksion ikke en naturlig del af opdragelsen. Børnene lærer ikke indre styring og egen refleksion.

Vejle
...med vilje

Dansk børneopdragelse

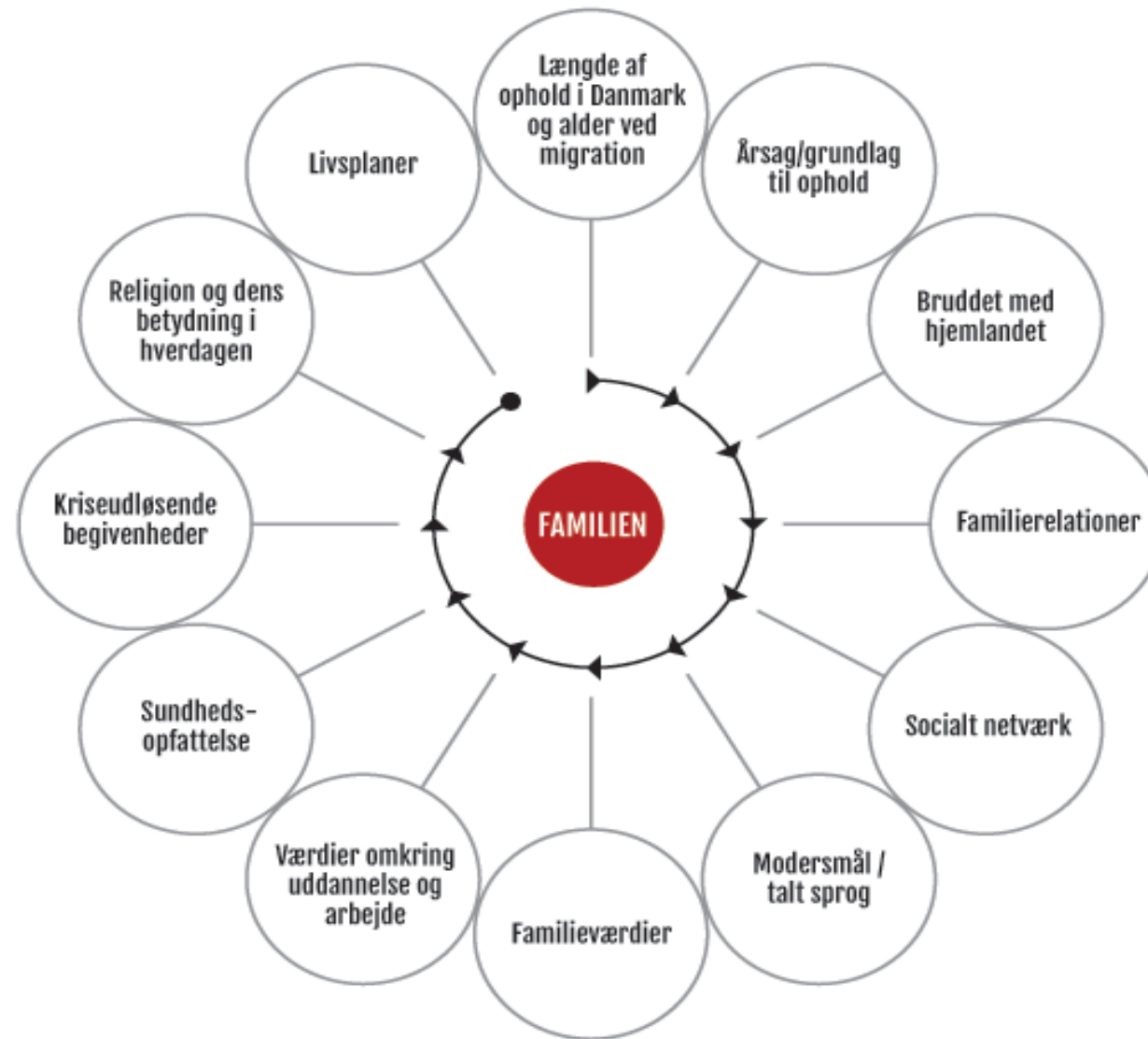
- Demokratisk opdragelse
- Opdragelsens formål er at træne til selvstændighed.
- Dreng og piger opdrages ens.
- Som helt små opdrages børn med vejledning og kontrol. I takt med, at de udvikler fornuft og ansvarlighed, gives børnene mere og mere frihed til at forvalte eget liv.
- Refleksion er en vigtig del af opdragelsen.
- Når en ung fylder 18 år, betegnes han/hun som voksen/ "færdiguddannet"

Vejle
...med vilje

Kulturagrammet, Marianne Skytte

- En model, for hvilke elementer I kan medtænke i dialog med forældrene, når I ønsker at lave en analyse/skabe en forståelse af en konkret familiekultur, herunder hvilke værdimæssige kulturelle særtræk, har denne familie, som i skal være opmærksomme på.

Vejle
...med vilje

Vejle
...med vilje

Formålsparagraffen i Serviceloven, SEL § 46

Formålet med at yde støtte til børn og unge, der har et særligt behov herfor, er at sikre, at disse børn og unge kan opnå de samme muligheder for personlig udvikling, sundhed og et selvstændigt voksenliv som deres jævnaldrende. Støtten skal ydes med henblik på at sikre barnets eller den unges bedste og skal have til formål at

- 1) sikre kontinuitet i opvæksten og et trygt omsorgsmiljø, der tilbyder nære og stabile relationer til voksne, bl.a. ved at understøtte barnets eller den unges familiemæssige relationer og øvrige netværk,
- 2) sikre barnets eller den unges muligheder for personlig udvikling og opbygning af kompetencer til at indgå i sociale relationer og netværk,
- 3) understøtte barnets eller den unges skolegang og mulighed for at gennemføre en uddannelse,
- 4) fremme barnets eller den unges sundhed og trivsel og
- 5) forberede barnet eller den unge til et selvstændigt voksenliv.

Vejle
...med vilje

Stk. 2. Støtten skal være tidlig og helhedsorienteret, så problemer så vidt muligt kan forebygges og afhjælpes i hjemmet eller i det nære miljø. Støtten skal i hvert enkelt tilfælde tilrettelægges på baggrund af en konkret vurdering af det enkelte barns eller den enkelte unges og familiens forhold.

Stk. 3. Støtten skal bygge på barnets eller den unges egne ressourcer, og barnets eller den unges synspunkter skal altid inddrages med passende vægt i overensstemmelse med alder og modenhed. Barnets eller den unges vanskeligheder skal så vidt muligt løses i samarbejde med familien og med dennes medvirken. Hvis dette ikke er muligt, skal foranstaltningens baggrund, formål og indhold tydeliggøres for forældremyndighedsindehaveren og for barnet eller den unge.

Vejle
...med vilje

Forebyggelsesparagraffen i Serviceloven, SEL § 11

§ 11. Kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge en indsats, der sikrer sammenhæng mellem kommunens generelle og forebyggende arbejde og den målrettede indsats over for børn og unge med behov for særlig støtte.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal som led i det tidlige forebyggende arbejde sørge for, at forældre med børn og unge eller andre, der faktisk sørger for et barn eller en ung, kan få en gratis familieorienteret rådgivning til løsning af vanskeligheder i familien.

Kommunalbestyrelsen er forpligtet til ved opsøgende arbejde at tilbyde denne rådgivning til enhver, som på grund af særlige forhold må antages at have behov for det. Tilbuddet om rådgivning skal også omfatte vordende forældre. Såvel forældre som børn og unge, der alene søger rådgivning, skal kunne modtage denne anonymt og som et åbent tilbud.

Vejle
...med vilje

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde en forebyggende indsats til barnet, den unge eller familien, når det vurderes, at støtte efter nr. 1-4 kan imødekomme barnets eller den unges behov. Kommunalbestyrelsen kan tilbyde følgende forebyggende indsatser:

- 1) Konsulentbistand, herunder familierettede indsatser.
- 2) Netværks- eller samtalegrupper.
- 3) Rådgivning om familieplanlægning.
- 4) Andre indsatser, der har til formål at forebygge et barns eller en ungs eller familiens vanskeligheder.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at yde økonomisk støtte til forældremyndighedsindehaveren, når kommunalbestyrelsen vurderer, at støtte efter nr. 1 og 2 kan imødekomme barnets eller den unges behov for særlig støtte. Der kan ydes økonomisk støtte til:

- 1) Udgifter i forbindelse med konsulentbistand, jf. stk. 3, nr. 1.
- 2) Udgifter i forbindelse med prævention.

Vejle
...med vilje

Stk. 5. Støtte efter stk. 4, nr. 1, er betinget af, at forældremyndighedsindehaveren ikke selv har tilstrækkelige midler til det.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen kan som led i det forebyggende arbejde beslutte at tilbyde økonomisk støtte til fritidsaktiviteter til børn og unge, der har behov for særlig støtte. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte kriterier for tildeling af støtte efter 1. pkt. Kommunalbestyrelsens afgørelse om tildeling af støtte til fritidsaktiviteter kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde gratis rådgivning, undersøgelse og behandling af børn og unge med adfærdsvanskeligheder eller nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne samt deres familier. Opgaverne kan varetages i samarbejde med andre kommuner.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen skal etablere en særlig familievejlederordning for familier med børn under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Vejledningen skal tilbydes, inden for 3 måneder efter at kommunalbestyrelsen har fået kendskab til, at funktionsnedsættelsen er konstateret.

Stk. 9. Social- og indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om familievejlederordningen.

Vejle
...med vilje

Andre nyttige paragraffer ☺

- SEL § 49a: Mulighed for udveksling af oplysninger om private forhold mellem socialforvaltning, skole, dagtilbud og sundhedspleje – uden samtykke. En ret – ikke en pligt!
- SEL § 152: Tværkommunal underretning
- SEL § 153: Fagpersoners skærpede underretningspligt. Underretningspligten går forud for regler om tavshedspligt.
- SEL § 154: Alm. Underretningspligt
- FVL § 27: Den, der virker indenfor offentlig forvaltning har tavshedspligt jfr. Strf. § 152 med oplysninger om enkeltpersoners private forhold.
- FVL § 28: Videregivelse af oplysninger – samtykke (frivilligt, specifikt og informeret) samt relevante oplysninger.
- SEL § 50: Børnefaglig undersøgelse. ICS som metode.

Vejle
...med vilje